

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 7Ssk/177/2022
Identifikačné číslo spisu: 5022200177
Dátum vydania rozhodnutia: 14. júla 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5022200177.2

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: C.. M. E., U.. XX. XX. XXXX, R. I. XXXX/XX, XXX XX G., proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, 813 11 Bratislava, IČO: 00 166 073, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky zo dňa 11. 02. 2022, č. GR ZVJS-d-12379/14-2022, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 14Sa/19/2022 - 43 zo dňa 14. júla 2022, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom konania nepriznáva nárok na náhradu trov kasačného konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 14Sa/19/2022 - 43 zo dňa 14. júla 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ a „správny súd“) odmietol žalobu podanú žalobcom ako neprípustnú podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“). Správny súd dopytom na Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „GR ZVJS“) zistil, že vo veci odvolania žalobcu proti rozhodnutiu GR ZVJS zo dňa 11. 02. 2022, číslo: GR ZVJS-d-12379/14-2022 nebolo rozhodované odvolacím orgánom. GR ZVJS v liste zo dňa 21. 03. 2022 (č. I. 27 spisu) žalobcu upovedomilo, že rozhodnutie GR ZVJS zo dňa 11. 02. 2022, číslo: GR ZVJS-d-12379/14-2022 je právoplatné doručením dňa 16. 02. 2022, vydané v jednoinštančnom správnom konaní. Žalobca bol poučený o tom, že v predmetnej veci zákon - § 30 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. - podanie odvolania neprípúšťa a rozhodnutie je konečné. Správny súd na základe uvedeného dopytu mal za preukázané, že v predmetnej veci žalobca žiadal preskúmať rozhodnutie vydané GR ZVJS, Útvar sociálneho zabezpečenia, v jednoinštančnom správnom konaní, avšak za žalovaného označil Ministerstvo spravodlivosti SR napriek tomu, že odvolacie konanie neprebehlo.

2. Správny súd aj napriek neformálnemu posudzovaniu žaloby fyzickej osoby v sociálnych veciach zistil, že tá bola natoľko nezrozumiteľná, že z nej nebolo zrejmé, čoho sa týka a čo ňou žalobca sleduje, a pre rozpor medzi žalobným návrhom a označením žalovaného, žalobcu uznesením zo dňa

30. 05. 2022, č. k. 14Sa/19/2022-29 vyzval, aby v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia odstránil vadu žaloby, ktorá bránila jej vecnému vybaveniu, spočívajúcu v rozpore medzi označením žalovaného a označením preskúmaného rozhodnutia. Správny súd žalobcu poučil o tom, ako je potrebné opravu a doplnenie vykonať, a ak podanie nebude doplnené, správny súd podanie odmietne. Správny súd žalobcu poučil, že s poukazom na § 180 ods. 1 prvá veta SSP, je potrebné aby žalobca označil za žalovaného ten orgán verejnej správy, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal. Žalobca na výzvu súdu reagoval podaním zo dňa 12. 06. 2022, označeným ako „reakcia na zaslanú výzvu“, v ktorom uviedol, že doručené uznesenie považuje za šikanovanie jeho osoby. Už päťkrát právne zdôvodnil, prečo za žalovaného označuje Ministerstvo spravodlivosti SR a prečo správnu žalobou zo dňa 01. 04. 2022 žiada o preskúmanie rozhodnutia GR ZVJS zo dňa 11. 02. 2022. Zdôraznil, že podľa § 180 ods. 1 SSP je žalovaným orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba. To, že v danej veci je žalovaným Ministerstvo spravodlivosti SR, potvrdzuje aj právny názor Najvyššieho súdu SR v uznesení sp. zn. 7Sžsk/54/2019 zo dňa 25. 09. 2019. Žalobca zotrval na dôkazoch a skutočnostiach, ktoré boli dôvodmi pre podanie správnej žaloby zo dňa 01. 04. 2022, v ktorých v súlade so zákonom označil za žalovaného Ministerstvo spravodlivosti SR a ktorým žiadal o preskúmanie rozhodnutia GR ZVJS zo dňa 11. 2. 2022.

3. Správny súd uviedol, že aj napriek neformálnemu posudzovaniu podania žalobcu zo dňa 01. 04. 2022, označeného ako „správna žaloba“, dospel k záveru, že neodstránením väd tohto podania malo podanie vady, ktoré bránilo jeho vecnému vybaveniu, ak nebol žalobcom označený žalovaný, rozhodnutie, preskúmania ktorého sa podaním domáha a žalobný návrh. Napriek tomu, že správne súdne konanie je dôsledne ovládané dispozičnou zásadou, z ktorej vyplýva, že súd nemôže preskúmať správne rozhodnutie nad rámec žalobcom v žalobe vymedzeným, ide o zásadu index ne eat petita partium (sudca nech nejde nad návrhy strán), nesprávne označenie žalovaného správneho orgánu nebráni súdu, aby konal so správne identifikovaným žalovaným, pokiaľ táto skutočnosť vyplýva zo samotnej žaloby a aby žalovaný správny orgán bol aj správne označený v písomnom vyhotovení rozhodnutia súdu.

4. Neodstránenie vytýkaného rozporu a pretrvávajúca nezrozumiteľnosť správnej žaloby je takou vadou podania, ktorá bráni ďalšiemu postupu správneho súdu. V obdobnej veci, keď správny súd vyzval žalobcu na odstránenie vady žaloby, ktorá spočívala v rozpore medzi označením žalovaného a označením preskúmaného rozhodnutia, sa už vyjadril Najvyšší správny súd SR, ktorý tento procesný postup správneho súdu aproboval a uviedol (uznesenie zo dňa 30.03.2022, sp. zn. 6Ssk/5/2022), že „spätosť konkrétneho orgánu verejnej správy s rozhodnutím, ktorého prieskumu sa môže žalobca v rámci konania o správnej žalobe domáhať, vyplýva primárne z ustanovenia § 3 ods. 1 písm. b) SSP obsahujúceho legálnu definíciu pojmu rozhodnutie. Rovnako tak táto spätosť vyplýva z ustanovenia § 180 ods. 1 SSP prvá veta SSP, ktoré vymedzuje všeobecnú procesnú legitimitáciu....V neposlednom rade nevyhnutná spätosť medzi žalovaným a správnu žalobou napadnutým rozhodnutím vyplýva z katalógu náležitostí správnej žaloby v sociálnych veciach (§ 202 ods. 1 SSP), ktorého súčasťou je aj požiadavka, aby správna žaloba obsahovala žalobný návrh (teda špecifikáciu toho, čoho sa žalobca správnu žalobou domáha). Pasívne procesne legitimovaným subjektom je teda vo všeobecnosti ten orgán verejnej správy, ktorý správnu žalobou napadnuté rozhodnutie vydal...Zmyslom inštitútu neformálneho posudzovania správnej žaloby fyzickej osoby v sociálnych veciach je poskytnutie ochrany právam fyzickej osoby (žalobcu) vychádzajúc pritom z predpokladu jej neschopnosti samostatne právne formulovať svoju žalobu. Zníženie štandardu požiadaviek kladených na podanie fyzickej osoby je kompenzované neformálnym prístupom pri posudzovaní podania správnym súdom, ktorého primárnou rolou (v rámci procesu neformálneho posudzovania podania) je ustáliť, aké rozhodnutie alebo opatrenie a ktorého orgánu je žalobu namietané. Podstatou tohto inštitútu a s ním súvisiaceho postupu podľa § 59 resp. § 60 SSP však nie je povinnosť správneho súdu presviedčať žalobu o správnosti svojich úvah (týkajúcich sa nezrozumiteľnosti a neúplnosti podania) alebo nebodaj polemika súdu a žalovaného o rozsahu právomoci správneho súdu. Nie je úlohou (a už vôbec nie povinnosťou) správneho súdu presviedčať žalobcu o mylnosti jeho právneho názoru dovedty, kým žalobca správnu žalobu nedoplní tak, aby o nej bolo možné rozhodnúť inak ako jej

odmietnutím.“ Obdobné závery zaujal Najvyšší správny súd v uznesení zo dňa 26.01.2022, sp. zn. 7Ssk/74/2021 (odsek 33), v uznesení zo dňa 2. februára 2022, sp. zn. 9Sžsk/30/2021 (odsek 17.).

5. Ak žalobca i napriek tomuto jasnému návodu na označenie, neoznačil žalovaného, predmet prieskum a žalobný návrh vo vzájomnom súlade, dokonca trval na nesprávnom označení a z podania žalobcu zo dňa 12. 06. 2022 je úplne zrejmé, že u žalobcu možno vylúčiť existenciu omylu, tak nie je možné i v prípade neformálneho posudzovania správnej žaloby súdom nahrádzať vôľu žalobcu a namiesto neho „dosadzovať“ chýbajúce údaje správnej žaloby priamo súdom. Vzhľadom na vyššie uvedené správny súd dospel k záveru, že žalobu je potrebné pri aplikácii § 98 ods. 1 písm. h/ SSP v spojení s § 59 ods. 3 SSP odmietnuť, keďže z dôvodu žalobcom neakceptovaného prístupu správneho súdu k odstraňovaniu nedostatkov jeho podania pre uvedené nedostatky nemožno v konaní pokračovať.

6. Súd rozhodol o trovách konania podľa § 170 písm. a/ SSP, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak žaloba bola odmietnutá.

7. Proti tomuto uzneseniu v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť žalobca. Kasačnú sťažnosť odôvodnil „nesprávnym procesným postupom správneho súdu (bez verejného konania), ktorým mu nebolo umožnené využiť jeho procesné práva (právo konania za jeho účasti, právo na vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom), čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý postup a jeho správna žaloba bola nezákonne odmietnutá“. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ poukázal najmä na absenciu nariadenia verejného konania, porušenia základného práva na spravodlivý súdny proces, aby jeho vec bola prerokovaná verejne a bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonaným dôkazom. Uvedené sťažovateľ odôvodnil poukazom na „ustanovenia medzinárodného dohovoru č. 128 (čl. 19) príslušné ustanovenia Európskeho dohovoru na ochranu základných ľudských práv (napr. článok 14), príslušné ustanovenia Ústavy SR týkajúce sa napr. všeobecného zákazu diskriminácie, príslušné ustanovenia zákona č. 162/2015.“ Sťažovateľ kasačnému súdu navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, alebo alternatívne zrušiť rozhodnutie GR ZVJS č. GR ZVJS-d-12379/14-2022 zo dňa 11. februára 2022 a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

8. Žalovaný nevyužil svoje právo a na základe zaslanej výzvy správneho súdu, sa nevyjadril ku kasačnej sťažnosti žalobcu.

9. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania, dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná.

10. Podľa § 452 SSP, na konanie na kasačnom súde sa primerane použijú ustanovenia druhej časti tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 59 ods. 1 SSP, ak ide o podanie vo veci samej, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, správny súd uznesením vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote podľa § 58 ods. 2.

12. Podľa § 59 ods. 2 SSP, v uznesení podľa odseku 1 správny súd uvedie, v čom je podanie neúplné alebo nezrozumiteľné a ako ho doplniť alebo opraviť, a poučí o možnosti podanie odmietnuť.

13. Podľa § 59 ods. 3 SSP, ak sa v lehote určenej správnym súdom podanie nedoplní alebo neopraví, správny súd podanie odmietne uznesením; to neplatí, ak pre uvedený nedostatok možno v konaní pokračovať.

14. Podľa § 180 ods. 1 SSP, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba. Ak osobitný predpis nepripúšťa riadny opravný prostriedok, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie alebo opatrenie.

15. Podľa § 438 ods. 1 SSP, kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

16. Podľa § 461 SSP, kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

17. Od 1. júna 2023 nadobudol účinnosť zákon č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (reforma súdnictva), ktorým boli zriadené Správny súd v Banskej Bystrici, Správny súd v Bratislave a Správny súd v Košiciach (ďalej len „správne súdy“). V zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 151/2022 Z. z., správne súdy začnú svoju činnosť 1. júna 2023. Výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne súdy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna daná právomoc správnych súdov.

18. Kasačný súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že správny súd postupoval správne, keď podanie (žalobu) žalobcu postupom podľa §59 ods. 3 SSP odmietol.

19. Kasačný súd sa stotožňuje s názorom správneho súdu, že neodstránenie vady žaloby žalobcom predstavuje taký nedostatok, pre ktorý nie je možné v konaní pokračovať. Konanie pred správnym súdom možno začať len na základe žaloby. Aj napriek povinnosti správneho súdu posudzovať správnu žalobu fyzickej osoby v sociálnych veciach neformálne, čo znamená, že nie je nevyhnutné, aby v týchto konaniach žalobca ako fyzická osoba naplnil všetky náležitosti správnej žaloby, v uvedenom prípade je nutné konštatovať, že podanie žalobcu je natoľko nezrozumiteľné, že z neho nie je zrejmé čoho sa týka, resp. čo ním žalobca sleduje. A to z dôvodu, že žalobca označil ako žalovaného Ministerstvo spravodlivosti SR, ale ako rozhodnutie, ktorého nápravy sa domáha označil rozhodnutie GR ZVJS zo dňa 11. 02. 2022, č. GR ZVJS-d-12379/14-2022, je žaloba žalobcu nezrozumiteľná, keď predmetom súdneho prieskumu je rozhodnutie, ktoré nevydal žalovaný. Skutočnosť, že žalobca odmietol svoje podanie opraviť, a to napriek niekoľkým poučeniam správneho súdu, preto predstavuje taký nedostatok, pre ktorý nie je možné v konaní pokračovať.

20. Kasačný súd súčasne poukazuje na to, že v závislosti od toho, či osobitný právny predpis umožňuje podať účastníkovi správneho konania (fyzickej alebo právnickej osobe) riadny opravný prostriedok, SSP rozlišuje dve situácie. Prvá sa týka prípadu, kedy účastník konania je v zmysle osobitných právnych predpisov oprávnený na podanie riadneho opravného prostriedku proti prvostupňovému správne rozhodnutiu - v takom prípade žalovaným správnym orgánom je orgán, ktorý rozhodol o tomto riadnom opravnom prostriedku; žalobca je povinný v takom prípade v podanej správnej žalobe označiť rozhodnutie tohto žalovaného správneho orgánu (prípadne aj rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu avšak v spojení s druhostupňovým rozhodnutím; pozri §191 ods. 3 písm. a/ SSP), druhá situácia sa týka prípadu, v ktorom ide o jednostupňové správne konanie (t.j. voči rozhodnutiu osobitný právny predpis nepripúšťa podanie riadneho opravného prostriedku) s tým, že potom žalovaným správnym orgánom je správny orgán, ktorý vydal napadnuté rozhodnutie (bližšie pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 9. septembra 2020, sp. zn. 7Sžsk/41/2020).

21. Odhliadnuc od toho, že žalobca má sám právnické vzdelanie, kasačný súd poukazuje na čl. 11 ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého sa pri posudzovaní obsahu úkonov strán sporu predpokladá, že každá fyzická osoba konajúca ako strana sporu alebo za stranu sporu má rozumové schopnosti na úrovni priemerne spôsobilej osoby schopnej vnímať a posúdiť v styku so súdom zmysel a účel konania, ako i jazykové vyjadrenie právnych noriem obsiahnutých v tomto zákone. Žalobca bol opakovane poučený o tom, ako je potrebné opraviť žalobu a upozornený na dôsledky, ktoré z odmietnutia opravy žaloby vyplývajú. Napriek tomu žalobca naďalej zotrval na názore, že žalovaným je Ministerstvo spravodlivosti SR, napriek tomu, že napadnuté rozhodnutie nevydalo, a preto je treba

jeho vôľu rešpektovať. Kasačný súd sa stotožňuje s názorom správneho súdu, že nie je úlohou správneho súdu presviedčať a donucovať žalobcu, aby žaloval konkrétne rozhodnutie, resp. žalovaného, ktoré správny súd žalobcovi označí alebo negovať jeho výslovne prejavenu vôľu, a to ani v sociálnych veciach .

22. Pokiaľ žalobca aj napriek opakovaným pokusom zo strany správneho súdu na odstránenie vady podania neakceptoval návrh, ako má tieto vady odstrániť a zotrval na svojich argumentoch, nemožno správne súdu vyčítať nesprávny postup, keď podanie žalobcu odmietol.

23. Správny súd tiež nepochybil, keď vo veci nenariadil pojednávanie, pretože vydal rozhodnutie výlučne charakteru procesného.

24. Z vyššie uvedených dôvodov, najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť žalobcu postupom podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

25. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, nárok na ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ho nepriznal, lebo to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.